

INTERGENERATIONELE OVERDRACHT VAN CRIMINALITEIT

Het is een algemene aanname in de samenleving dat criminaliteit 'in de familie zit'. De wetenschappelijke basis voor deze aanname was lange tijd beperkt. In de afgelopen decennia zijn er echter steeds meer multigenerationele studies opgezet, met name in het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Nederland en Zweden, die het mogelijk maken om de intergenerationale overdracht van criminaliteit te onderzoeken. Deze studies zijn van belang om de mate van overdracht vast te stellen en om te bestuderen wat mogelijk effectieve interventies zijn in risicovolle families.

Concentratie criminaliteit binnen families

Resultaten van de Nederlandse Transfive studie, waarin criminaliteit van vijf opeenvolgende generaties van 198 hoog-risico families wordt gemeten, laten zien dat criminaliteit sterk geconcentreerd is binnen families. Ongeveer 80% van de criminaliteit binnen de Transfive studie is gepleegd door slechts 20% van de gezinnen¹. Soortgelijke mate van concentraties binnen gezinnen zijn ontdekt met Britse² en Amerikaanse datasets³. Wanneer men kijkt naar specifieke type delicten dan blijkt met name geweld sterk geconcentreerd te zijn binnen gezinnen: de helft van alle geweldsdelicten wordt gepleegd door slechts 5% van de gezinnen. Voor niet-geweldsdelicten is de concentratie binnen gezinnen een stuk kleiner.¹ Daarnaast blijken ook zedendelicten te concentreren binnen de families van de Transfive studie.⁴

Zo vader zo zoon

Tussen alle vijf generaties van de Transfive studie blijkt bovendien dat criminaliteit wordt overgedragen van vader op zoon: mannen met een criminele vader hebben 1,4 tot 2,3 keer zo veel risico om zelf ook crimineel te worden in vergelijking met mannen zonder criminele vader.⁵ Soortgelijke significante verbanden tussen criminaliteit van vader en zoon worden ook zonder uitzondering aangetoond in andere intergenerationale studies uit Nederland, Engeland, Amerika en Zweden.⁶ Wanneer specifiek naar geweldsdelicten wordt gekeken, blijkt de mate van overdracht nog groter te zijn: zonen van gewelddadige vaders uit de Transfive studie lopen 2,3 tot 3,4 keer zo veel risico om zelf ook veroordeeld te worden voor een geweldsdelict.¹

¹ Weijer, S.G.A. van de, Bijleveld, C.C.J.H. & Blokland, A.A.J. (2014). The intergenerational transmission of violent offending. *Journal of family violence*, 29(2), 109-118.

² Farrington, D.P., Barnes, G.C. & Lambert, S. (1996). The concentration of offending in families. *Legal and Criminological Psychology*, 1, 47-63.

³ Farrington, D.P., Jolliffe, D., Loeber, R., Stouthamer-Loeber, M. & Kalb, L.M. (2001). The concentration of offenders in families, and family criminality in the prediction of boys' delinquency. *Journal of Adolescence*, 24, 589-596.

⁴ Weijer, S.G.A. van de, Besemer, S., Blokland, A.A.J., & Bijleveld, C.C.J.H. (2015). The Concentration of Sex Offenses within British and Dutch Families. In: A.A.J. Blokland & P. Lussier (eds.) *Sex Offenders: A Criminal Career Approach* (pp. 321-348). Oxford: Wiley-Blackwell.

⁵ Bijleveld, C.C.J.H. & Wijkman, M. (2009). Intergenerational continuity in convictions: A five-generation study. *Criminal behavior and mental health*, 19(2), 142-155.

⁶ Voor een compleet overzicht en discussie van intergenerationale studies zie: Weijer, S.G.A. van de, Augustyn, M.B. & Besemer, S. (In druk). Intergenerational Transmission of Crime: An International, Empirical Assessment. In: A.A.J. Blokland & Van der Geest (Eds.), *Routledge International Handbook of Life-Course Criminology*.

Een vergelijkbare overdracht van geweldsdelicten kwam ook naar voren in een studie naar de gehele Zweedse populatie.⁷

Resultaten met betrekking tot de overdracht van moeders en/of naar dochter zijn minder eenduidig binnen de Transfive studie.⁵ Een Zweedse populatiestudie laat daarentegen zien dat de verbanden tussen criminaliteit van vrouwelijke familieleden aanzienlijk sterker zijn dan tussen mannelijke familieleden.⁷ Brits onderzoek laat daarnaast zien dat de overdracht van criminaliteit sterker is tussen familieleden van hetzelfde geslacht dan tussen mannelijke en vrouwelijke familieleden.²

Mogelijke verklaringen

In de wetenschappelijke literatuur vindt men bewijs voor diverse mechanismen die deze intergenerationele overdracht van criminaliteit kunnen verklaren. Zo kan crimineel gedrag door het kind worden aangeleerd wanneer het wordt blootgesteld aan criminaliteit van de ouder. Onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat de overdracht van geweld kleiner is wanneer de ouders gescheiden zijn en het kind dus waarschijnlijk minder wordt blootgesteld aan het geweld van de vader.⁸ Een andere mogelijke verklaring is dat kinderen van criminelen worden blootgesteld aan diverse risicofactoren voor criminaliteit (bijv. armoede, wonen in slechte buurten) en daardoor zelf ook in de criminaliteit belanden. Bewijs voor biologische invloeden wordt aangetoond door diverse adoptie- en tweelingstudies die laten zien dat verschillen in crimineel en antisociaal gedrag voor ongeveer 50% door de genen worden verklaard.⁹ Tot slot kan het ook zo zijn dat politie en justitie criminele families meer in de gaten houden en hierdoor de kansen op een veroordeling voor kinderen met criminele ouders verhogen. Brits onderzoek liet namelijk zien dat kinderen met een gelijke mate van zelfgerapporteerde delinquentie een grotere kans op een veroordeling hebben wanneer hun ouder ook ooit veroordeeld is geweest.¹⁰

Verder lezen

- Besemer, S. (2013). *Intergenerational Transmission of Criminal and Violent Behaviour* (doctoral dissertation). Sidestone Press.
- Farrington, D. P. (2011). Families and crime. In: J.Q. Wilson & J. Petersilia (eds.) *Crime and public policy*. Oxford University Press, pp 130-157.
- Giordano, P. C. (2010). *Legacies of crime: A follow-up of the children of highly delinquent girls and boys*. Cambridge University Press.
- Weijer, S.G.A. van de (2014). *The intergenerational transmission of violent offending*. Doctoral dissertation.

⁷ Frisell, T., Lichtenstein, P., & Långström, N. (2011). Violent crime runs in families: a total population study of 12.5 million individuals. *Psychological medicine*, 41(01), 97-105.

⁸ Weijer, S. G.A. van de, Thornberry, T. P., Bijleveld, C. C., & Blokland, A. A. (2015). The Effects of Parental Divorce on the Intergenerational Transmission of Crime. *Societies*, 5), 89-108.

⁹ Zie voor een overzicht en discussie van deze studies: Beaver, K. M. (2009). *Biosocial criminology: A primer*.

¹⁰ Besemer, S., Farrington, D. P., & Bijleveld, C. C. J. H. (2013). Official bias in intergenerational transmission of criminal behaviour. *British Journal of Criminology*, 53, 438-455.